

## **Gemeente van onze Heer Jezus Messias**

1. Vier feesten kennen we als christelijke kerk: Kerst, Pasen, Hemelvaart en Pinksteren. U moet zich eens voorstellen dat er één moet afvallen, dat ooit een regering tegen ons zal zeggen: 'Jullie moeten één feest van de vier laten vallen. Reden, er moet meer gewerkt worden, anders kunnen we onze concurrentiepositie ten opzichte van andere landen niet volhouden.' En de leden van de kerk zouden zelf mogen kiezen welke feest afvalt, dan vermoed ik dat dat Hemelvaartsdag zou worden. En dat niet alleen, omdat het maar om één dag gaat – één vrije dag – maar ook omdat het een feest is, dat nou niet het meest tot de verbeelding spreekt. Als je trouwens al van een feest zou kunnen spreken. Dat doen wij dan ook niet. Is u het wel eens opgevallen: we spreken wel van Kerstfeest, van Paasfeest en van het Pinksterfeest, maar hebt u ooit iemand horen spreken van het Hemelvaartfeest? Ik niet in elk geval, en ik denk, u ook niet. Nee, als een feest dat ons diepgaand raakt, ervaren we Hemelvaart bepaald niet. En je kan je afvragen of het feit dat aan die dag niet het naamkaartje 'feest' hangt, of dat ook samenhangt met een al geheel gevoelen over het gebeuren van Hemelvaart. Ligt het feit dat we deze dag toch niet als een echte feestdag ervaren dan misschien daaraan dat we de Hemelvaart heimelijk toch ervaren als een verlaten van onze Heer van ons, als een breuk in de coalitie tussen God en mens. Goed. Hij mag dan de Opgestane zijn, maar door zijn Hemelvaart lijkt het dat Hij zich teruggetrokken heeft op eigen bodem, de hemel. Op het eerste gezicht is het toch niet zo vreemd, om niet te zeggen: is het eigenlijk heel wel te begrijpen dat het woord 'feest' niet vastzit aan Hemelvaart. Je zou er zelfs ook mee kunnen verklaren, waarom er minder mensen in de kerk zitten met Hemelvaartsdag dan met die drie andere feesten.

2. De vraag, waar het vanmorgen dan ook over gaat, is – het zal u niet verbazen – of het terecht is dat het woord 'feest' niet voorkomt bij Hemelvaart. Om die vraag te beantwoorden kunnen we niet anders dan naar het bijbelverhaal in Handelingen 1 te gaan kijken. Daar zullen we het antwoord moeten vinden. Het bijbelverhaal is eigenlijk verschrikkelijk sober, een ontzettend sober verhaal in vergelijking met het spectaculaire ruimtereisgebeurtenis dat mensen ervan gemaakt hebben:

'Jezus werd opgenomen, terwijl zijn leerlingen het zagen;  
een wolk onttrok hem aan hun ogen.

En toen zij naar de hemel staarden, terwijl hij heenvoer,  
zeiden twee mannen in witte kleren:

"Galilese mannen, wat staat gij daar en ziet op naar de hemel.

Deze Jezus die van u is opgenomen,  
zal op dezelfde wijze terugkomen

als gij hem ten hemel hebt zien varen."

Meer is het eigenlijk niet. Het verhaal komt in de Bijbel maar één keer voor. De kruisiging komt vier keer voor, het Paasverhaal ook vier keer, het Kerstverhaal één keer, het Pinksterverhaal één keer. En het eigenlijke verhaal bestaat dan ook nog niet eens uit drie zinnen, het is eigenlijk alleen maar vers 9:

'En hij werd opgenomen, terwijl zij het zagen  
en een wolk onttrok hem aan hun ogen.'

In de Griekse grondtekst zijn dat elf woordjes. Meer niet.

Wat betreft dat 'varen'. Daar moet u nog maar eens over nadenken. Daar begrijp ik ook niets van: 'zoals u hem ten hemel hebt zien varen.' zo wordt er vertaald. Zo ook in vers 10 'terwijl zij naar de hemel staarden, toen Jezus henenvoer.' U mag best weten dat er eigenlijk gewoon staat: 'terwijl hij optrok.' Er staat hetzelfde werkwoord dat je als lezer van het Lucasevangelie al voortdurend hebt gehoord: het werkwoord 'optrekken'. Het wordt ook wel vertaald met 'reizen'. Het is een woord dat heel wat keren in het Lucasevangelie voorkomt, zo vaak dat dit evangelie ook wel de titel het 'reisverhaal' heeft meegekregen. Dat werkwoord 'reizen' of 'optrekken' wordt in het Evangelie als in Handelingen voortdurend gebruikt in horizontale zin, om de beweging van de ene plaats of streek naar de andere aan te geven. Maar helemaal wanneer het reisdoel Jeruzalem is. Wordt het in Lucas en Handelingen voortdurend in *horizontale* zin gebruikt, aan het slot van Lucas en aan het begin van Handelingen – u weet dat die twee boeken bij elkaar horen, ze zijn allebei door Lucas geschreven – wordt het werkwoord gebruikt om een *verticale* beweging (!) mee aan te geven. Zo werkt Lucas, ook in zijn verhalen, vaak: in het eerste deel: dan schetst hij een horizontale beweging en in het twee deel van zijn verhaal komt dan de verticale beweging. Kijkt u bijvoorbeeld maar naar het verhaal van de weduwe van Naïn met haar dode zoon, in Lucas 7, en de blinde man, in Lucas 18.

3. Juist die verticale lijn in het Hemelvaartsverhaal doorsnijdt de horizontale lijnen in het Lucasevangelie als in Handelingen, om zo tot uitdrukking te brengen hoe cruciaal het hemelvaarts-verhaal in het geheel is. In formele zin, maar niet minder in inhoudelijke zin: ze staan ook in verband met het kruis. het is de voltooiing van de beweging die met het kruis begonnen is.

Wat er dan zo cruciaal aan is? Om dat helder te krijgen zullen we moeten kijken naar dat andere woord, naar de plaats waarheen hij optrekt. Viermaal hoor je dat woordje. Dat woordje 'hemel'. Driemaal in de uitspraak van de twee mannen in de witte klederen en nog eenmaal daaraan voorafgaand. Viermaal gebruikt Lucas dat woordje. En dat doet hij niet voor niets. Dat getal vier is het getal van de vier van de einden van de aarde. Zo wil de evangelist ons duidelijk maken dat de hemel te maken heeft met alle plekken op de aarde. 'Op welke manier dan? Vul dat nou eens concreet in?' De hemel is er voor de gehele aarde. 'Nee, nog concreter graag.' Het OT laat het toch niet in het midden welke kant dat uit kan: positief of negatief? De hemel is er geheel ten goede van de aarde. Zij zet zich in, geheel en al - dat is Kerst – om heil op te richten, om ruimte te scheppen, waar mensen geen lucht meer hebben en in benauwdheid verkeren. Nee gemeente, het Hemelvaartsverhaal wil dus niet zeggen, zoals ik vroeger altijd gedacht heb: 'Nou is hij helemaal weg. God houdt op met zijn demonstratie van liefde. Hij heeft zijn barmhartigheid gedemonstreerd, van Kerst tot aan Hemelvaart, maar nu is het afgelopen.' Nee hemelvaart is geen breuk in de coalitie tussen God en mens, geen terugtocht. Maar het is juist een optocht. Een 'methode' is het, letterlijk gesproken: een weg waarlangs. Om dat wat er in Israël is gebeurd en waarover in het Lucasevangelie verteld wordt, niet beperkt te houden, maar om in dat heil, in die bevrijding iedereen te kunnen laten delen, daarvoor moet hij optrekken naar de hemel, om dat goede evangelie, die heilsboodschap ten goede te laten komen van een ieder op aarde, tot aan de uitersten der aarde. En daarmee ook aan u en aan mij.

4. Toch lijkt dat niet echt logisch, om niet te zeggen dat dat uiterst merkwaardig overkomt: naar de hemel optrekken. En dan zeggen dat het gebeurt om dat heil aan iedereen ten goede te laten komen. Je hebt immers intussen wel afstand geschapen. Die moet toch overbrugd worden. En daarmee komen we op het belangrijkste zinnetje uit het hemel hemelvaartsverhaal: 'Een wolk

plaatste zich onder hem, weg van hun ogen.' Zo staat er letterlijk. En om die wolk gaat het nu. Wat sommigen wel weten, maar dat moeten we nog eens onderstrepen is het volgende. Wij vragen ons bij een beetje een donkere lucht af, of alle ramen wel dicht zijn, want het kan zo gaan gieten.' Zo kijken wij tegen de wolken aan. 'O daar gaat mijn vrije dag, want er komen wolken aan de horizon aan.' Wolken mogen bij ons vaak niet zo'n positieve betekenis hebben, u moet zich het warme Midden-Oosten voorstellen, Palestina dat droge land. In elk bijbelverhaal waarin een wolk voorkomt heeft dat niets te maken met: 'Wat jammer, nou gaat het regenen.' Nee het heeft altijd te maken met: 'Hoera, het gaat regenen.' Want dat maakt de droge aarde vruchtbaar, daardoor kan er gezaaid worden, kan er koren groeien, kan er geoogst worden en kan er uiteindelijk van gegeten worden. Kijk, daarom las ik u Jesaja 45 en 55!

5. Lieve gemeente, je hoort het mensen nog wel eens, ja je hoort het mensen steeds vaker zeggen: 'Ik ervaar niets meer van God.' Zou de reden daarvan misschien hierin gelegen kunnen zijn, dat wij maar al te vaak – onbewust – onze paraplu opgezet hebben, zodat wij ook niet meer nat kunnen worden. Zijn wij in Nederland misschien zo gehecht aan onze paraplu dat wij hem ook op talloze andere momenten en bij andere gelegenheid opzetten, zodat wij Hem ook niet meer kunnen ervaren? We moesten onze paraplu's, onze beschermingen om de weldaad van deze regen tegen te gaan, dan ook maar eens opbergen, dunkt me, tenminste wanneer we God ook werkelijk willen ervaren.

6. Ja, je zegt het nu wel mooi over wolk en regen, maar je moet toch maar afwachten of er ook regen uit valt. Je moet maar afwachten of hij ook werkelijk naar je toekomt met al zijn milde gaven. Dat is vaak onze houding: direct in de tegenaanval. Maar je kunt ook, een andere houding aannemen: in vertrouwen wachtend op die milde regen, die overvloed van genade. Je kunt er ook vast onder gaan staan en er verlangend naar uitzien, totdat het je toevalt, totdat Hij je toevalt.

7. Ik zou het maar doen, als ik u was: er gewoon maar onder gaan staan onder zo'n wolk, wachtend op die milde regen. Maar je weet toch niet of die milde regen komt. Ja, zeker wel. We hebben toch niet voor niets gehoord – viervoudig – van een hemel als plaats waar zijn heilrijke gaven uit vandaan komen. Dat is zeker. Maar wanneer? Nee, dat kan ik u niet vertellen. Dat weet ik niet. En zelfs Jezus wist dat niet, zo vertelt hij zelf. Dat ligt in Gods hand, zo vertelt ons verhaal. Maar wil een mens door die milde regen aangeraakt worden, wil aan zijn verdroging een einde komen, dan zal hij daarop dienen te wachten, dan zal hij geduld op dienen te brengen. Maar ja, je moet natuurlijk wel van regen houden!

**In de Naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest. Amen.**

*Hemelvaartsdag, 1 juni 2000  
Bethelkerk, Den Haag-Loosduinen  
ds. Nico Riemersma*